

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.**MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.****Kiadó-hivatal:**

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésmény-, nyilvántér- és felzárólapok.

Hirdetési díj:

Egy négyszögletes peitser területe 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvántér:

Egy sor 20 kr.

Hirdetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal veszi fel.

* * * 1887. december 4.

Valahára! . . .

Önkénytelenül röppenhetett el e szó nálunk mostanában azok ajkairól, kik hosszú éveken át aggodalommal várták, hogy valami jótékony általános mozgalom indíttassék, mely hivatva legyen társadalmunk jobb erőt egyesítve, kifejezésre juttatni egy nagy erkölcsi hatalmat, a közérzületet.

Mi — bizonyára olvasóinkkal együtt — őszinte örömmel üdvözlöttük az épp oly meleg hangú, mint meggyőzően érvelő felhívást, mely e szerény lapok közelebbi számában intéztetett közönségünkhöz, az új évi üdvözletések megváltása végett.

Hisszük, e felhívás nem marad eredménytelenül, s anyagi sikere mellett meg lesz az a hatása is, hogy egy idegen, rossz szokással — ezentul — kevesebb fog reánk nehezéni.

De a kik e mozgalom indítói valának, azok többre is képesek.

Képesek nevezetesen arra, hogy megtörjék, kiirtsák a közönség legnagyobb részénél — úgy szólva megrögzött ama téves nézeteket, melyek miatt nálunk, manapság, eleven társas-, avagy életerős, eredménydus egyleti életről — fájdalom, igen csekély kivétellel — beszélni se lehet.

Városunk, de sőt egész megyénk területén, dacára magas műveltségű és gazdag, vagy legalább tehető lakói nagy számának, nem találkozunk amaz erkölcsi közösséggel, mely tul emelkedve önös érdekeken, egyesítene az egyes hivatott erőket, hogy az élet nyujtsa a napi gondok mellett valami nemeset is, mely vágyainkat maradó alkotásokra irányítaná.

Nem örömet jelezzük, de tagadhatatlan, hogy

T Á R C Z A.

Borúth Elemér.

(1833—1886.)

A ki Sárospatakon nem járt iskolába, talán nem is tudhatja igazán, hogy mi az a diák élet. Ez a csupa humor, dal, nagylelkű barátkozás, apró, ártatlan csínyek, a szegényül eltöltött évek minden nyomorúsága azzal a friss arannyal bezománczolva, mely a gondtalan fiatalságot fürösztli az üde ifju kedély folytonos ragyogásában. Ezt a rózsás, diák életet a maga összes gyönyörűségeivel és nyomorúságaival együtt ahg képviseli a világon hívebben más hely, mint Sárospatak. És csudálatos, hogy bár a mai előrehaladott modern műveltség — melynek legtöbb alapelvét magam hajlandó volnék nyakatekert izetlenségnek nevezni — nem győzi elég nagyképeleg kritizálni azt a szellemet, mely az ugynevezett „társadalmi élet“ hiányában a pataki diákok egészen a diákosság összes felszeregeivel neveli ott fel és boesítja világgá, mégis fel kell tűnnie a józan megfigyelő előtt, hogy ez az ananyt ósárolt szellem csupa jellemes, derék s alapjában művelt egyéneket ad a hazának, kikről legfeljebb is csak a divatos simulékonytás tetszetős, de értéketlen máza hiányzik.

A ki egy kissé ismeri a pataki életet, tudja, hogy egy egész kis világ képez az a néhány specialitás, mely onnan évenként széjjelözlök: tanító, káplán, legátus, mendikáns, suplikáns alakjában. Ezek a boldog, egyszerű vidék legkedveltebb alakjai, tele a legujabb és legszebb dalokkal, az ötlek, éledek, a humor mielő villanyzékrajával. Örökös jó kedéllyel, mindig készen arra, hogy mulatva mulattassanak.

Mikor még magam is a fiatalság és paján diákkor tarka köntösét viseltem, akkor kezdtem ismerni Borúth Elemért. En Sárospatakon voltam diák, ő a szomszéd Sátoraj-Ujhelyen lapszerkesztő. Boldog világ volt az! Ünnepek előtt főörökre az minden diáknak, hogy különösen új nótákkal jól ellássa magát, mert anélkül kevés a becsület. Tapasztalhatták azt az egyet, nyajas olvasóim, hogy a pataki diák valóságos tárháza a zamatos magyar daloknak. Abban az életben, melyet Sárospatakon folytat, akaratlanul vagy önkénytelenül is el kell sajátítania bizonyos érteket a dal iránt, folyton annak a cultusza ragyogván körülötte, s maga a diákság — mondhatni leghivatottabb kritikusa lesz a dalköltészet termékeinek. Rossz dalt át nem veszi, s azzal jó izlését a világot sem compromittálna, mikor ünnepek és szünidők alkalmával a vidéket mint egy tavaszi vidám mádársereg, ragyogó kedélyével s új dalaival a szélrózsa minden irányában előzöni.

nálunk születés, vagyon, társadalmi állás, de még a divat is, megannyi válaszfalat emel az egyének közt, hogy egymást — mint emberek — meg ne közelíthessék. — Aki ezt tagadná, tekintsen be a különféle egyletek benső életébe; tiz eset közül kilenczben úgy fogja találni, hogy azokban a tagok csak egy féltuczatonként ismerik el egymást magukhoz érdemeseknek, a többit — — — legfeljebb csak a nevékről. Vagy nézzen meg egy-egy nyilvános mulatságot, melynek látogatói — meghívás folytán — különféle osztályokból kerültek össze — s keserü mosoly közt szemlélheti, mint alakulnak a csoportok a szerint, amint selymet, bársonyt, ékszerket, frakkot avagy egyszerű kartont, polgári kabátot viselnek a vendégek!

Ilyen elkülöníttség közepett semmi sem természetesebb, mint az, hogy a szó nemesebb értelmében vett „egyenlőség“ elvét csak akkor alkalmazzuk, amikor épen szükség van a — — — szabványokra, egyebként pedig lenézzük azokat, kik önérejkükből lettek valamikké s még iakább akkor, ha e valamiknek adósaikká lettünk bizonyos kölesönnel, vagy a frakk, a fénymázás cipő hitelzett árával — — — uri szokásból.

És ez nagyon elszomorító. Mert elvégre ma már az elemi tanuló is tudja, hogy az örökölt név egy magába még nem érdem, s a becsületes munka embere is ér legalább annyit, mint a henye gavalér, ki ipsilonos nevén s a hatalmasok pártfogásán kívül nem dicsekedhetik egyébbel. — egy-egy tudományos, jellemes férfi előtt, ki önérejkének köszöni állását, tisztelettel kalapot emelni nem szégyen, sőt kötelessége ám a szerepese fiának.

Igen ám! de a közérzület? . . . Ez az, ami nálunk — még pedig országszerte — hiányzik, mely nem tudja, vagy nem akarja felemelni sza-

Akkor alig lehetett új nótát kapni, a minék szövege nem Borúth Elemértől jött. Azóta elterjedtek e dalok az egész országban, s azóta kísérem én figyelemmel az ő irodalmi működését, esodálva, hogy oly ritkán találkozom nevével az országos lapok hasábjain. Egyszer — nem emlékszem jól — melyik kritikai lapban volt róla írva egy rövid ismertetés, mikor „Nyárlevelek“ ezimű verskötetét kiadta, melyben a cikk írója igen elismerőleg, a rokonszenven és ama tisztelet hangján írt róla, melyet a valódi tehetség megérdemel. Pár év óta esaknem egészen eltűnt szemem elől s most, mikor két kötetben kiadott reliquiái előmbé kerültek, azok egyikében — a verskötetnek — előbe Szana Tamás által írott prólogból értesülök róla, hogy Borúth Elemér meghalt.

Most halála után, a sajtó egyhangú elismerésben részesíti őt. Ily elkésett koszoru nagyon gyakori a magyar irok életörténetében. S bár a Parnassuson, mely napjainkban mindinkább középszerű irok egyéniségekkel népesítettik be a protectio és családai összekötöttei vagy hivatali magas állás és vagyoni befolyás segítségével, Borúth Elemér számára az irodalmi mindenhatók még nem tudtak méltó helyet találni, nemzeti irodalmunk történetében mindazáltal lesz számára egy szerény, de maradó lap, melyen az ő kétségbevonhatlan költői tehetsége s műveinek becsa meg fog örökíttetni.

Az a két kötet, mely előtem fekszik, — egyik a „Költemények“ a Petőfitársaság által, másik a „Próza“ a költő özvegye által közreboesítva — elegendő arra, hogy e tiszta költői egyéniség kétségbevonhatlan tehetsége előtt meghajoljunk s műveit az újabb költői generáció legjelesebb termékei közé sorozzuk. Pedig a Borúth Elemér irodalmi munkálkodását tiz ilyen kötetbe sem lehetne összefoglalni. Evek hosszú során át közdött és dolgozott ő lapjában a S.-A.-Ujhelyben megjelenő „Zemplén“ben, s bátran el lehet mondani, hogy az ő táradtságot nem ismerő kitarása, hivatott journalistikai munkálkodása teremtette meg Zemplén-megye sajtóját.

Művei prózai kötetében találunk egy népszinmű töredéket, több humoros elbeszélést, rajzot, jókedvű könnyed tárczaezikket, azután visszaemlékezéseket, melyek közül különösen nemes lelkesültség hatja át a „Szemere Miklós“-ról írottat. A Borsiban 1882-ben tartott ünnepély, mikor H. Rákóczy Ferencz szülőházát emléktáblával jelölték meg, létrejöttét lehet mondani, hogy Matolai Etele és Borúth Elemér vállvetett munkálkodásának köszönheti, s bár a Borúth szerénysége nem engedi, hogy iratai ily tartalmú állításokat kolportáljanak, ezt tudja mindenki, ki azon dolgokkal csak egy kissé ismerős. Ez emléktábla leleplezésének

vát azok ellen, kik a rossz szokásból divatot üznek, — bár tudja mindenki, hogy a rossz csak rosszra vezet.

E rossz szokások közül egyet az elől említett felhívás bizonyosan ki fog irtani. Lehetetlennek tartjuk, hogy városunk két legtekintélyesebb egylete válaszmányának szava általános viszhangra ne találjon. De mi ezt — ha szabad — csupán kezdetnek tartjuk; követendő példának arra, hogy társadalmunk minden emelkedett szelemü tagja, közjóra törekvő társulata magáévá tegye azon célt, hogy a társadalmi életünkre zsbasztéan ható rossz szokásokat, helytelen nézeteket megtörve, kipusztítva, az egészséges közérzületet megteremtse — — — valahára. Szántó Miklós.

Köszgazdászati.

Tisztelt gazdaközönség és biztosításügyi bizottság!

Miután gazdasági egyletünk a biztosítás fontos ügyét részletes tárgyalás alá vétette, s mivel a létező biztosítási társulatok alapszabályainak beható tanulmányozására s ezen szabályokban a gazdák érdekeit méltatlanul sértő §-ok méltányos kiigazítására ezen bizottságot kiküldötte, időszereinek s ezüszereinek látom az olesó biztosítás érdekében még 1884-ben általam kidolgozott, s még akkor a gazdasági egyleti teendőket tervezeti javaslatában beterjesztett, de akkor kevés figyelemre méltatott s át sem olvasott tervezeti javaslatomat a tisztelt bizottságnak, illetve gazdasági egyletnek beható s a gazdaközönségnek tanulmányozás s megbirálás végett beterjeszteti, a megyei lapok útján közzé tenni s becses megfigyelésükbe, esetleg elfogadásukba melegen ajánlani.

Mert, igaz ugyan, hogy a létező biztosító társulatok alapszabályainak azon §-ai s tetelei, melyek a biztosításnál a gazdák érdekeit méltatlanul sértik, s melyek a kérszettek felvételénél igen sok visszaélésre, s a gazdák huzavonására szolgáltak alkalmat, mondván, azok méltányos kireperatiója által, gazda társainkat sok visszaéléstől s

történetére vonatkozólag szintén igen érdekes ezikkeket tartalmaz műveinek „Próza“ köteté. Az „Irányezük“ gyűjti név alá foglalt néhány hírlapi ezikk, melyek valószínűleg lapjában alkalmoszerűleg jelentek meg, csak kivonata az ő ezeroldalu ismereteinek és munkálkodásának, de egyszersmind tanubizonyoságot tesz egy, mai napság ritka komoly journalistai rutinról, mely nem divatos szóiasok figogtatásában, de a gondolatok mélységében, tisztaságában és tartalmasságában nyilatkozik.

E rövid emlékezésnek nem lehet célja felölelni mindazt a mi Borúthról és műveiről elmondható. E sorok írója tisztelettel megvallja, hogy Borúth Elemérnek különösen költői munkálkodása iránt oly előszeretettel viseltetik, mikép a fiatal generatio legjobb dalköltőjeként tartja. Legalább alólírott nem tapasztalta, hogy az újabbkori irok valamelyikének dalaí oly általánosan elterjedettek volnának mint a Borúthéi. kinek dalait — mint Szana Tamás mondja — jobban ismerik mint költőjük nevét. Ez pedig a legerősebb bizonyítvány — ha ugyan Borúth költészetének méltatása bizonyítékokra szorul — a költő mellett, mert alapja a nemzeti genius, melyet meghamisítani nem lehet.

Itt kritika gyakorlás nélkül e sorokat egyik kedvence költője emlékének szenteli e sorok írója, ki óhajtaná, hogy a nagy közönség nyujtáná az elismerés és halhatatlanság azon koszoruját Borúth Elemérnek, melyet ő oly nagyon megérdemelt. S így melőzve elbeszélő költeményeinek méltatását, röviden jegyzem meg csak, hogy azokon is, mint minden költői művéen azon tiszta zamatos magyarság és erőszakatlan könnyed művészet bája ömlik el, mely miatt őt kortársai is Petőfihöz leginkább közelítőnek találják. De a mik Borúth költői geniejét tetőpontján mutatják be, azok: dalaí e tiszta, örökbecsü gyöngyei a magyar lyrának, e kedvesdalok, melyek népünk életébe egészen átmentek s ott, ha szerzőjük nevét talán nem, de önmagukat bizonynyal fentartják századokig.

Van már 30 esztendeje (20 ra magam is emlékszem) mióta országszerte egyik legkedveltebb dala a magyar közönségnek a

„Szomorú füz ága
Hajlik a virágra
Fáj a szívem érted
Falu szép leánya.
Fáj a szívem érted.
De te azt nem bánod
Van neked nálammál
Gyönyörűbb virágod.

Istenem, teremtem!
Hát mit is csináljak,
Hogy vegyem meg szivét
Annak a kis lánynak?
Hiába bizatom,
Hiába igérek
Nem fog rajta semmi
Aranyos ígért.

megkárosítástól menthetjük meg. — mely kijavításokat Hanvay Zoltán ur már igen helyesen meg is tett s írásban be is terjesztett, — de ez által a fő ezélt, az olesó biztosítást, s azt, hogy hazánk gazdái a létező biztosító társulatok által évenként milliókig, megyebeli gazdáink pedig évenként sok 10 ezrekig ne adóztassanak meg, (azon összeg által, melyet rajtuk a biztosító társulatok nagy kezelési költségeik mellett évenként nyernek) még sem érték s nem érjük el. Nem lenne e kívánatos azon milliókat, illetve megévenként sok 10 ezer forintokra menő összeget évenként a gazdák javára megtakarítani?! Nem férne-e a szegény, szorongatott s a válság küszöbén álló magyar gazdákra reá azon tetemes összeg megtakarítása, melyet rajtuk a biztosító társulatok évenként biztosan nyernek?! Nem lehetne-e mind ezt kikerülnünk, s az olesó biztosítást a kölcsönösen s kötelező biztosítási szövetséget létesítése által elérnünk, sőt tovább megyek, nem lehetne-e az egy megyében egy évenként megtakarított több 10 ezer frtra menő összeget egy megyei mezőgazdasági pénztárat alapítván letéve, egyidejűleg egy munkával, a lehető legrövidebb idő alatt, a legszélesebb alakra fektetve s minden egyes gazdát belevonva az annyira ohajtott szükséges megyei hitelszövetkezeteket is megalkotni, s így egyszerre egy fáradsággal két fő ezélt: az olesó biztosításra s az olesó pénzre, illetve az olesó forgó tőkéhez való könnyű eljuttatásra szertenni?! Minden kérdésre igennel kell felelnem, s épen ezen kérdések részletes megválaszolására, megoldására, tárgya tervezeti javaslatomnak, melyet van szerencsém az alábbi sorokban tanulmányozás s megválaszolás végett az igen tisztelt bizottságnak, illetve gazdasági-egyletünknek s a gazdaközösségnek tudomására hozni:

Tervezeti javaslat.

A megyei kölcsönösen kötelező biztosítási szövetséget felállítását illetőleg, egybekötve a megyei hitelszövetkezetek felállításával.

Ha az általános kötelező biztosítás kezelését az elabóratumomban megírott pontozatok értelmében szerinte maga a magyar állam elvállalni vonakodnék, akkor az a kölcsönösen biztosítási elvnek alapján egyes megyékre ruháztatás át, mely irányban tervezeti javaslatomat bátor vagyok az alábbi megírottakban tisztelettel előterjeszteni, ugyanis:

1-ór a kölcsönös biztosítási elvnek alapján minden egyes megyében az általános kötelező biztosítás jég és tűz ellen kimondandó, úgy, hogy: a biztosító fél a jég és tűz ellen biztosított minden 100—100 frt biztosított érték után nem tartozna csak 20—20 krt, esetleg 40—40 krt fizetni, azonban köteles minden egyes gazda s megyei lakos kivétel nélkül természet jég és tűz ellen, épületeit tűz ellen a kölcsönös biztosító megyei szövetségetnél biztosítani.

2-ór az előforduló jég- és tűzkárok a kölcsönös általános biztosításból bejövő díjakból fedeztetnék, ha ezen fedezet az első évben — a legrosszabb esetet véve fel, mi nem remélhető — elezendő nem lenne, akkor a kár fedezésére netalán szükségeltető pótszösszeg a szükséghez képest adó forint után vettetik ki.

3-ór a kártérítés fedezésén túl évenként felmaradt összeg, minden évben a megyében felállítandó mezőgazdasági bank alapjának nevelésére tétetik be (ezen osztály külön fiókjában), s rövid lejáratú kölcsönképen a gazdáknak, marháikra való biztosítás mellett, kiadatik 4 1/2—5 1/2%-ra (lásd részletesen a megyei mezőgazdasági bank tervezetében). Az így előállott mezőgazdasági bank ezen fiókja néhány év folyása alatt több százezer forintra menő összeget fog felmutathatni. — Ezen biztosításból bejövő bruttó jövedelmet rövid időn meglehetősen pontossággal kifogom mutathatni.

Hej, ha e kis lánynak
Az jutna eszébe:
Hogy idáná nékem
A szívét cserébe,

Jaj be jól is járna,
Megtoldanam sokkal . . .
Ezer öleléssel,
S ezer anyyi csókka!

Többi dalai is epigramm-szerű rövid versszakjaiban bámulatosan könnyű nyelvezettel szellemes ötleteket, a költő tiszta derült kedélyének ezer meg ezer gyöngyét, majd borongó, majd vidám, örömtelt szerelme vágyait, epedését, csalódásait s egy soká keresett, végre feltalált hű szerelem igaz gyönyöreit zengik a gyönyörkörtetik a fogékony szívét. Ilyenek legtöbb dalai, melyeket nem győznék elsorolni. Magyarország minden szerelmes fia vagy leánya élénki, hogy

„Hisz én annál jobban imádlak
Minél rosszabb vagy a világnak.“

Ilyenek: „Itt vagy, itt vagy karjaim közt, — „Esik eső a meghervadt mezőre“, — „Tele van a rózsabokor virággal,“ mely a dalárdák rendes műsordarabja. Megható az a két versszakos kis dalocská, mely a költő érzékeny lelkének egy borongó pillanatában született:

„Busan dalol a madár az ágon,
Bús vagyok én, elborult világom
Fényes napját jobb időknek rája,
Fájó szívem be hiába várja!

Sötét felhő terül el a tájon,
Zug az erdő . . . vihar tép a fákon —
Szép reményim a ki így lotépted,
Tán e vihar szült leánya téged!“

Aztán ki ne ismerné ezt: „Őszi szellő rengeti a levelet.“ Továbbá: „Alkonyodik, a csillag is feljött már“ kezdetű dalait!

A Petőfársaság által kiadott költeményeiben 32 ily gyönyörű dal tanuskodik a Borúth Elemér költői geniejéről, melyeken kívül az „Őszi képek“ ezim alá gyűjtött darabok szinte a dal minden szépségeivel gyönyörkörtetik az olvasót. A Rákóczy emléktábla leleplezése alkalmára írott s elszavalt ódája, melyről Szana Tamás azt írja, hogy abból a hazafiai lelkesedés melege oly megrázó és igaz hangokon szól hozzánk, hogy egyike marad az a magyar óda-irodalom legszebb termékeinek, szintén itt található.

Többi költeményei a legmeghatóbb követséggel, s szabatos költői feldolgozásban tárja elénk egy sokat szenvedett tiszta szívnek egész élettörténetét örömeivel, bánataival, reményeivel és csalódásaival, melyek rajzolás és kifejezése annál megkapóbb, mert egy igazi költőnek érzékeny lelkét tükrözik vissza mélyseges kedélyének caleidoseop-szerű tarkaságában.

4-szer a tűz elleni elővigyázati rendszabályok, mint az az állami biztosításról szóló tervezeti javaslatba kitüntetve van, pontosan betartandók, és pedig a következőképen:

a) A termények berakásánál a kazlak — asztalok — egymástól 10 öl távolságra rakassanak, s a községi rakodó helyeken, melyek lehetőleg a víz közelében állítandók fel, míg a termények el nem esepeltetnek: éjjel 2, nappal egy ember által folytonosan őriztessék, a rakodó helyeken oltóeszközök s néhány kádban víz legyen mindig előkészítve. b) Az épületeknél minden udvaron vashorgok, pemetékek s hordókban víz készen legyen. c) Börtönbüntetés terhe alatt legyen köteles minden községbeli s közelfekvő szomszéd községbeli egyén a tüzet tőle telhetőleg oltani, s marháján vizet hordani, semmi előzetes parancsot vagy rendeletet nem várva. d) Minden köljegység rátafizetés mellett egy vízipuskát szerezzen be saját költségén.

Be nem tartás esetében a tűz által történt kár megtérítésére az illető hanyag köljegség nem számíthat, a biztosítás körüli eljárás is a fent idézett tervezetben kitüntetett s az alább megírott módon történék.

5-ór a jég és tűz ellen biztosítandó tárgyak a természetükre nézve egy biztosítási átlag dolgoztathatnak ki (mely átlag után a biztosítási összeget minden gazda tartoznék befizetni, ha pedig ezen átlag valakinek vagy tul sok vagy tul kevesnek tetszenék, akkor szabadságában áll az átlagot érdem szerint a tényleges állapotnak megfelelő s alább megírott s a mintában kitüntetett módon kiigazítani), p. u. minden 12 hold (feltétetik) szántóföld után 3 nyomásban gazdálkodva 1/3 őszi, 1/3 tavaszi, 1/3 ugar lehetne a biztosítandó termés átlag.

a) 4 hold buza- s gabonavetés után holdankint 5 hecto, 4 hold után 40 esomó = 20 bect. à 7 frt = 140 frt.
b) 4 hold tavaszi után 20 hect. à 4 frt 50 kr. = 190 frt.
c) 40 esomó őszi szalma per 20 kr. = 8 frt.
d) 40 esomó tavaszi szalma à 30 kr. = 12 frt.

Jég elleni biztosítás értékösszeg összesen 260 frt.
Tűz elleni biztosítás értékösszeg ugyanannyi 260 frt.
és a takarmány értéke a földhöz, a rét arányát egy negyedének vévén fel, egy hold rét 20 bécsi mázsát, mázsáját 1 frtjával véve fel 60 frt.

összesen: 580 frt.
Egy fél t. gazda összes bizt. termés értéke tűz és jég ellen 580 × 20 kr. bizt. díjjal, lesz a biztosítási díj 1 frt 16 kr.
Egy féltekés gazda épületének tető éghető anyag értéke 500 frt, ez után járó biztosítási díj à 20 kr. annyi mint 100 kr. . . . 1 frt — kr.
az összes biztosítási díj: 2 frt 16 kr.

Hat hold föld s megfelelő rét után 1 frt 8 kr., három hold föld s megfelelő rét után 54 kr. s így lejjebb ezen irányban, ez oly egekly összeg, melyet senki sem érez meg, s ingó termése, vagyona s anyagi jóléte biztosításért nem sajnálhat 2—3 gyalognapot vagy egy szekeres napot szolgáltatni, melylyel az egész évi biztosítási díját kifizeti.

A nagyobb birtokosoknál pedig, kik anélkül is szoktak rendszeresen biztosítani, a jég és tűzkár elleni természet biztosítási díj évenként kitenne:

120 hold szántóföld s megfelelő rét után 11 frt 60 kr.
240 hold szántó s megfelelő rét után 23 frt 20 kr.
480 hold szántó s megfelelő rét után 46 frt 40 kr.
960 hold szántó s megfelelő rét után 92 frt 80 kr.
s az épületek tűz elleni biztosítása saját vallomása után.

A kölcsönös megyei biztosító szövetséget igazgató és végrehajtó személyzete s azok hivatalos teendői lennének:

1-ór az Elnökség, ez állana a megyei alispán vagy helyettese, a megyei gazd. egyleti elnökség és választmányból és a gazd. egyt. titkárból.

Röviden összefoglalva: Borúth Elemér az élet, természet és a szerelem édes szava, érzelmes dalko, ki lelkének érzelemvilágát dalolja, s a dal mindenható erejével bámulatos lélektani művet végez, midőn az élet, sors és saját költői világa közt nagy küzdelmekkel tartja fel az egyensúlyt, hogy szép dalaival másokat gyönyörkörtessen, saját fájdalmait pedig esilapsa.

Vedd kezdedbe könyvedt nyájas olvasó, s esilagragyogványos tündéri nyárejeken, sötét zivataros estén, pirkadó tavaszi hajnalon, vagy a letarolt őszi pusztulás tájképe előtt, boldog vagy boldogtalan, szerelmes vagy csalódott szíved minden felrezdülő hangjához találsz abban egy megfelelő, megkapó akkordot, mely ábrándaidat a csillagokhoz viszi, vagy fájdalmaidat megnyihiti. Lőrinczy György.

A rimavölgye.

(Felolvasatott a földrajzi társulat f. évi márcz. 10-én tartott ülésén) (Folytatás.)

A fát a Rima völgyön deszka-, zsindély-, épület- és talpfa kifaragásra is használják, a fakereskedés legnevezetesebb emporiumai Tiszoloz és Kokova. Ezeknél feljebb a kassa-oderbergi vasutal nincs összeköttetésünk s a faszállítás a Feled felé Kassára vagy Fülek felé Budapestre, aránytalan kockázattal jár.

Sajátságos, hogy a fa ára 1881-ben Putnokon még egyszer oly drága volt, mint a rimaszombati piacon: így a bükkhásáb ára köbméterenként 1.75—2 frt Rima Szombathban; s ugyanakkor annak 4 frt volt az ára Putnokon; ilyen olesó akkor nem volt a fa, sem a jolsvai, sem a roznyói, sem a dobsinai piacokon.

A kinstár erdősegeit terjedelmesen ismertette Bedő Albert min. tan.: „Magyar állam erdősegei“ ezimű három kötetes nagy munkájában.

Ugyan ennek a tíz millió alaptőkével rendelkező hatalmas rimamurány-salgótarjani részvénytársaságnak L i k é r e n nagyszerű s a tudomány legújabb elvei szerint felállított olvasztó-műve van, melynek két olvasztója évenként 400.000 mm. vasat állít elő; tehát annak az 1.220.000 mm. nyersvasnak, a melynek Gömörvármegye mind a 26 nagy olvasztójában produkál, egyharmad részét a mi Likér köljegységünk szilgáltatja.

Ha figyelembe vesszük, hogy az egész országban összesen csak 52 olvasztó működik, a Rima völgy ezen telepét még az esetre is jelentékeny tényezőnek kellene tekintenünk, ha nem tudnók, hogy a hazafis, nagy tekintélyű részvény társaság minő ideálok eléréséért küzd.

Az 1883/4 évek alatt felállított olvasztók egyike koksza

2-ór Végrehajtó személyzete minden egyes járásban a) az illető köljegyzet tisztviselőség: szolgabírák, köljegyi bírák, köljegyzők, köljegyi előjárók s minden fáluban 12 tagból álló biztosító bizottságból és a megyei kölcsönös biztosítási szövetséget becslo biztosából és pénztárnokból.

A hivatalos teendők lennének:

a) Az elnökség teendője volna nemcsak a biztosítási ügyek, de a mezőgazdasági bank ügyek felett is elnökölni, az előbe terjesztett ügyek felett döntőleg határozni, legyen az biztosítási vagy kölcsönügyi, s ezekben belátása s a körülményekhez képest intézkedik, rendeleteket ad ki, s utasításokat osztogat a végrehajtó köljegyzetnek.

A kölcsön-ügyek elintéztetése végett minden hét szombat délutánján ülést tart, s csak oly kölcsön lesz folyóvá tehető, melyet az elnökség s igazgatóválasztmány kiutalványoz.

A végrehajtó személyzetek köljegyzetei:

a) a járás köljegyzet szolgabírája felügyel, hogy az előírt tűz elleni óvintézkedések a legesekélyebb részletekig a legpontosabban végrehajtassanak, s a biztosítási díjak beszedessenek, az illető köljegyi előjárók s a köljegyi biztosítási bizottság által. (Ez alkalommal egyuttal ellenőrizheti a köljegyi kertek, s a trágyadombok előírt helyes kezelését is.) stb.

b) a köljegyzők, a köljegyi bírja, előjárósága és a köljegyi biztosítási bizottság köljegyi az előírt tűz elleni óvintézkedéseket felelőség terhe alatt szigorúan végrehajtani, a jég és tűz ellen biztosítandó tárgyakat a köljegyi ezélna készült minta szerinti lajstromba felvenni a meghatározott biztosítási átlag szerint, s esetleg a biztosító fél kívánságára a tényleges állapot szerint kiigazítani, a biztosítás után járó díjakat beszédni, esetleg behajtani s illető helyére átszarmaztatni.

c) a megyei kölcsönös biztosító szövetséget becslo biztosa felülvizsgálja a biztosított tárgyak helyes felvételét, lajstromozását, s arra érdemleges észrevételeit, esetleg köljegyzetnek megteszi.

A jég és tűz kár becsléseket eszközli a g. e. választmányból alakítandó 24 tagból álló bizottság két tagjának jelenlétében s közreműködése mellett, az illető kárt felveszi és megállapítja, és utóbb nevezettek által is a becslelet aláírattja, s azt kártérítési összeg kiutalványozása végett az elnökséghez jóváhagyás végett felterjeszti. Az elnökség pedig a kár kifizetését utalványozza, a pénztárnok pedig ezen utalványra a kárt kifizeti. Nagyobb káreseteknél, a becsleletnél a gazd. egyt. titkár is közreműködik.

d) a pénztárnok, ki az egyleti vagyon kezelése mellett, a biztosításból bejövő pénzeket, s az egész mező gazd. bank kezelését tartoznak vinni, 3 fiókot s 3 féle könyvelést tartana; 1-ször az egyletét, 2-szor a kölcsönbiztosítást, 3-szor a megyei mezőgazdasági bankét a megállapítandó módon.

e) a gazd. egyt. titkár végezná az egyleti folyó ügyeket, a nagyobb kárbecsléseknél jelen lenne, s minden hó végével jelentést tenne, a mező gazd. bank fiókjának állásáról s a biztosítási ügyről az elnökségnek a pénztárnok s becslo biztos rövid kimutatásaiból.

Minden egyéb itt fel nem említett, a kölcsönös általános biztosításra vonatkozó körülmények, melyek az állami biztosítás tervezeténél felhozattak, itt is figyelembe veendő, s alkalmazandók.

A jég- és tűzkárból netalán felmerülő vitás ügyek választott bíróság által döntetnek el, a választott bíróság két tagját a károsult, két tagját a biztosító fél választja, elnöke pedig a gazdasági egylet elnöke. A vitás ügy véglegesen így döntendő el s nem fellebbezhető.

Kelt Pusztá Apáti, 1887. november 25.

Vajda Gyula, g. e. titkár.

van berendezve, a másik egyelőre faszévre. A fuvókat Compundgözegek hajtják, s a Coppen és Gjers módszere szerint alkalmazott léghévitők, az egész monarchiában a legelsőek.

Az olvasztókat a bányákkal mintegy 13 kilométernyi hosszú drót-kötélpálya kapcsolja össze, a mely évenként több millió vaserezt képes szállítani.

Tiszolozon azonkívül még két s Nyustján egy vasolvasztó van.

A tiszolozai kinstári olvasztó, mely a feldolgozandó érezt a Zeleznik igen mély vájnából hozhatja, egy újabb szerkezetű oszlopos olvasztóval bir és egy régi pilléres olvasztóval. A benne öntött vas aztán a brozovai vasfinomítógyárba kerül.

A miskolczi kereskedelmi- és iparkamara jelentése a tiszolozai vállalatot 37.513 m. bányamétekre teszi. A bánya termelése 1881-ben 28.869 mázsát tett: a következő évben már 48.156 mázsát, a mi 4 frt 20 krral számítva 292.255 frt 20 kr. értéket képvisel.

A nyustjai öntő 26 löerény vizi kerekre jár, s hasonlóképen a rimamurány-salgótarjani vasmű-részvénytársaság tulajdona. Csak hogy itt már 1815-ben is létezett egy egylet, mely Sturmann kir. tanácsos indítványára alakult és 1844-ben 30—50 ezer mázsát vasat kovácsolt; s raktárál birt Pesten.

Ezen nyustjai kohó 1882-ben 36.740 mm. nyers vasat termelt, s termelésének értékét 157.982 frtra becsülte. Ugyanezen évben 12.905 mm. nyersvasat használtak fel benne, s az előállított áruk közt a hengergyári öntvény 8.928 mm-ására rugott.

A rimavölgyi, különösen pedig a tiszolozai mágnaskő, más vaskő stb. chemiai alkát részeit, nemkülömben a kohótermények szilárdságát kimutatja Kerpely Antal: „Magyarország vaskövei és vasterményei“, Budapest, 1877. ezimű becses munkájában.

A rimavölgyi, illetőleg Gömörvármegye vastermelése érdekben tanulságos eziknek jelentek meg a napi sajtóban. A „Nemzet“ f. é. febr. 18-iki 48. számában Návay Gyula kir. bányatanácsos fogott tollat, s a kinstári vasgyárak jövedelmességére érdekben nem tartja üdvösnök, hogy az országból az 1884. évben, akkor, a mikor behozatalunk 20 millió mázsárára rugott: az országból csak 5 1/2 millió mm. vasat szállítottunk külföldre, s a baj főokát a belföldi tőke hiányában keresi; ellenben gróf Andrássy Manó, ki neki nyomban válaszolt, a kinstárt hibáztatja, melynek ipart üzni soha se lehet feladata, és a melylyel magánosoknak versenyezni valóban képtelenség.

A vaskohászatot követi a Rima völgyének igen neve-

A közönség köréből.*)

Nyilatkozat.

A „Gömör-Kishont“ f. évi november hó 27-iki számában egy tudósítás jelent meg Szalva Károly klenóci tanítónak a kishonti ágost. ev. esperességi törvényszék előtt közelebb lefolyt pöréről. E tudósításból sajnos tapasztaltam, hogy a védő-iratban egy — állítólag — tölem származott nyilatkozat is érv gyanánt szerepel. Ez állítólagos nyilatkozatról volt szó egy turócz-szent-mártoni tót újságon is, melyet én akkor figyelmen kívül hagytam, mivel nem tartám érdemesnek légből kapott állításokat ezafelgátni, s különben sem gondoltam arra, hogy akad oly ember, a ki egy nemzetiségi üzemel miatt már két iskolából kitiltott éretlen koru diáknak fecsegéseire felülbe. Csalódtam. Akadt a ki elhitte, sőt a fentebb jelzett pörben fel is használta. — Midőn tehát ama nyilatkozat megtörténtét a szó teljes értelmében **valótlanul nyilvánítom**, egyúttal sajnálom, hogy Szalva Károly klenóci tanítónak fentebbi pörében a védelem egy ily alaptalan érvre is sulyt fektetett.

Rimaszombat, 1887. nov. 29-én.

Dr. Veres Samu, főgymn. tanár.

Hirek és vegyesek.

Gyászhir. Róth Jánosné szül. Henyei Zsuzsanna asszony, helybeli ügyvéd Henyei Kálmán édes anyja 61 éves korában elhunyt a közelebbi múlt november hó 25-ik napján. Vele kevesebb lett ama, még a „régí jó világ“-ra emlékeztető polgári alakok száma, kik egész életüket a munkának szentelték, hogy szeretteik számára szellemi és anyagi jólétet biztosítsanak. A derék nőt általános részvét mellett igen népes gyász kíséret közepett vitték ma egy hete az örök nyugalom helyére.

A műkedvelői előadás a közelebbi múlt november hó 26-ik napján ritka — fájdalom, hogy nagyon is ritka — élvezetteljes estét szerzett közönségünknek. — Berezik Árpád „Nézd meg az anyját“ című 3 felvonásos vígjátéka adatott elő, még pedig oly meglepő szabadsággal, sőt igazi művészettel, hogy az gyakorlott színészeknek is feltétlen dicsőre vált volna. Elismerésünket legjobban úgy fejezzük ki, ha a „zsufolt ház“ azon egyértelmű óhajának adunk szavakat, hogy vajha műkedvelőink ne csak művészetükért, de gyakoribb fellépésükért is törekedjenek — legalább havonta egyszer — megdicséretet magukat. Mert most már kétségtelen, hogy az ő lívó szavakra mindig tolongani fognának a közjótékonyabb oltára körül nemcsak, de általuk közelebbre kerülőnek társadalmunk különböző tagjai is. E vágygál tekintünk mi is műkedvelőink további fellépései, hogy újabb alkalmunk legyen a diadaljelekhez fűzni ószinte tiszteletünket, az igaz, hogy szavakban csupán, de ezek nem fognak oly hamar elhervadni, mint ama virágcsokrok, melyekkel ez estén elhalmozva lettek. — Különben e csokrokat, melyekkel a szereplőknek s leginkább a nőknek, bőven adozott a közönség, sokkal inkább kiérdemelték, mint azt a mi gyenge tollunk képes volna leírni, s midőn néhány szóval az egyes szereplőkről különösből is megemlékezünk, csak tudósítói tisztünknek teszünk eleget, anélkül azonban, hogy ezzel tömjénezni akarjunk. — A darab meséjével — térszűke miatt — bővebben nem foglalkozhatunk, csak a szereplők rövid méltatására szorítkozunk. A eselekmény szálait egy kissé akaratos nő, Viskiné (Csider Gizella k. a.) s egy bogaras öreg ur Téssy Tamás (dr. Ráosy Gyula) tartja kezében, amaz leányának Edit (Fábry Ida k. a.) akar saját izlése szerinti férjét, emez pedig öcsésének: Lajos (Severlay Zoltán) olyan nőt, a ki a „háziasság mintaképe“ legyen. A többi személyzet, Viski

*) E rovat alatti fészálások díjtalanul közöltetnek, de a felelősség a beküldőt terheli.

zetes agyagipara, mint a melynek manap már ugyszólván minden előfeltétele megvan, hogy Tamásfalán egy modern berendezésű porcellán-gyár keljen életre.

A Rimavölgyének a része, mely Tajtitól Rimaszalusiányig terjed, — csekély trachit képződmény kivételével — esupa lős-terület. A mastinezi hegy mint tudjuk, oly kiváló anyagot szolgáltat, hogy azt külföldre is szállítják.

A zsaluzsányi, horkai és perjei agyagot László Ede-Dezső elemelte, s a zsaluzsányt különösen tűzálló téglák, üvegömlasztó téglák, s kályhalemezek előállítására tartja alkalmasnak. Csupa fazekas-községek a környéken Bakos-és Orlaj-Török meg Rihó egy része, továbbá Szuha, Pongyelok, Susány, Pádár, Perje, Mikolesány, Nasztraj, Pápcos, Derencsény és részben Tamásfal.

1883-ban a rimaszombti gazdakör 800.000 darab esüvet készítettett alagesővelési ezélokra; mint haljuk, kielégítő sikerrel; maga Rima-Szombat városa, mely intenzív gazdálkodást is üz, az 1881. évben 184,500 darab téglát égettetett.

Siklakó bányászat is van a Rima völgyön; 1882-ben kezdte meg Demuth Károly Nyustyán, az övezgye Máriássy-Fáy Petronella birtokán. A szétmálló részek szákokba rakva kerülnek forgalomba, a keményebbeket pedig a rimabréói siklakó-malomban (Federweiss-Mühle) őrlik meg.

A férfi népesség a Rima-völgy alsó részében télen át marhaetetésnél egyebet alig végez. Jánosiban, Simoniban és másutt ugyan már a szővésen kívül a nők a horgolásra, kötésre, kivarrásra és himzésekre is rászoknak, itt-ott a férfiak a tenkelyszalmából kalapokat fonnak, s a házalóknak tavasszal eladják, a kik aztán azokat a putnoki és rimaszécsi vásáron értékesítik.

Fából, szénahányó villát és gereblyét Bellény, János, Feled, Páfalva népe farag, fa-edényt Rimabánya, Kezge, Tiszoloz, ez utóbbi helyen rocskákat és dézsát is készítenek, s nem csak a szomszéd-megyékben adják el, hanem messze alföld városaiban is: Gyomán, Makón, Békés-Csabán stb.

A fonás gypjából s szőrből leginkább Tiszolozon, Kokován és Klenócson van képviselve, azonban eddigél csak mint kisipar. A daróc-pozsót, pokróczokat, szőnyegvet végszámra készítek, a tiszolozai szőnyegvet egy bécsi szőnyeggyár fuomabb áruhoz bőlésnek használja, a klenóci szőrpesztőt az erdélyitől érdesebb tapintata, durvább minősége különbözteti meg, a nép télen sok helyen botost (nemez eszimat) visel, a boescort kevésbé szereti, hanem ha egy kis módja van, lát nyalka eszimat csináltat magának.

(Vége következik.)

(dr. Kemény Andor). Homokiné (Löcherer Janka k. a.), leánya Iza (Benkovics Vilma k. a.), Szeredy Alfréd (dr. Zehery István) a bonyodalmat idézik elő, némi csekély részben az inas (Nagy Albert) közreműködésével. A bohózat alapját az a közmondás képezi: „Nézd meg az anyját s ugy vedd el a lányát,“ a mi igen mulatságos félreértésre, ártatlan női ármányokra ad alkalmat, különösen a két anya és leányaik, ezek udvarlói meg Viskiné s férje között, míg végre a „fiatalok“ megnyerik a szülői és nagybátyai áldást, miután kiderült, hogy a „Nézd meg az anyját“-féle közmondás — ez esetben nem vált be. E hiányos ismertetésből is kitűnik, hogy e darabjai csak igen ügyes előadásban lehet jó sikerre számítani, — s a szerzőt valóban hátra kötelezték műkedvelőink. Különösen Csider Gizella és Löcherer Janka kisasszonyok emelkedtek a kifogástalan művészetet megközelítő játék magaslataira, amiben természetesen hathatósan lettek támogatva leányaik s a férfi szereplők által. Fábry Ida és Benkovics Vilma kisasszonyok gyorsan legyőzték az elfoglaltságot, mely legelső jelenésükön tapasztalható volt, s attól kezdve meglátszott rajuk a komoly tanulmány, melyet szerepeik könnyed előadására fordítottak. A férfiak jól betöltötték szerepüket, csupán alezázásuk mutatkozott — a Viskit s az inasét kivéve — kissé fogyatkosnak, ami külsőjüknek ugyan nem, de ártott valamiesket a darab férfiszemélyei külső összhangjának. A női öltözékek keresetlen, izlésteljes csínja, változatossága szintén nagy elismerésben részesült, valamint a kitűnő rendezés, mely Bodor István és Török József tanár urak érdeme. — Az előadás — bár tetemes költséggel járt — 150 frttal szaporította a Gömörmegye magy. közművelődési egyesület vagyonát.

Korcsolya-egyletünk alakuló közgyűlésén a tagok oly csekély számban jöttek össze, hogy annak megtartása mára halasztott. Ez egyik leghasznosabb egyletünk további fenálltatása érdekében ajánljuk a mai napon, a városház tanástermében, d. u. 3 órákor megtartandó közgyűlést közönségünk — főleg fiatalabb tagjai — figyelmébe, annál inkább, mert első sorban nekik áll érdekükben, hogy a korcsolya-egylet újból megalakuljon.

Dalárdánk idej hangversenye értesülésünk szerint e hó közepe körül napra tűzött ki. Nagyon óhajandó lenne — saját érdekükben is — ha ez estély e hó 14. napján tartatnék meg, amikor a megyei bizottság állandó választmányára, a 15-én tartandó közgyűlés miatt, városunkban időzend.

A rimaszombati iparos segédek önképző- és segélyező-egylete tolvó december hó 11-én rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés egyik legérdekesebb tárgya a múlt május havában Losonezon megtartott munkakiallítás nyert díszokmányok és jutalmak kiosztása lesz. Nem kételkedünk, hogy mindnyájan ott lesznek azok, kiknek szép fejlődésnek induló iparunk szívükön fekszik, hogy tömeges megjelenésükkel ezen ünnepet még fényesebbé tegyék.

A nagyrőcei műkedvelő társaság jótékonyezélu 12-dik előadása Nagy-Rőczen, 1887. évi december hó 11-én fog saját alapítókéjé javára megtartatni. Szinre kerül: „A paraszt kisasszony“, népszimű 3 felvonásban. Dalokkal és táncokkal. Irta és a társulat szinpadja részére készségesen és személyesen átengedte Berezik Árpád. — Kezdeté 7 órákor. — Előadás után táncestély. — Hely árak: Körszék 1 frt 50 kr. Zártszék 1 frt. Földszinti ülőhely 60 kr., állóhely 50 kr. Karzati zártszék 1 frt. Karzati ülőhely 60 kr., karzati állóhely 20 kr. Estélyre bemeneti jegy 50 kr. — Főállítések köszönettel fogadtatnak s hirlapjag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók decz. 4-étől Dedinszky Gyula ur gyógyszerárában, s az előadás napján este 6 órákor a szini pénztárnál. Szállás, előfogatok s jegyek biztosításáról az elnökség készséggel gondoskodik. — Ez előadást annál inkább ajánljuk közönségünk pártolásába, mert a nagyrőcei műkedvelő társaság nemcsak gyakorlott játékával, de ritka vendégszeretettel tette meg mindig feledhetlen emlékké-ké multságait a látogatók számára.

Hatóságunk figyelmébe ajánljuk azon rendszert, melyet városunk némely háztulajdonosa követ azon, különösen tűzrendőri tekintetben fontos határozattal szemben, hogy a házak, esüvek, pajták fedelét más, mint eserap-zsindelyt használni nem lehet. Azt eselekszik ugyanis a jó urak, hogy épületeik fedelét szépen megújítják — — faszindelyvel, javítás cím alatt olyaténképen, hogy az egyik évben csak a fél vagy háromnegyedrész fedelét újítják, a másik évben a többit, hogy t. i. a keeske is (a szabály) jól lakják, meg a káposzta is (a ledél) megmaradjon. — Hát bizony a mindenkire nézve kötelező szabály illetén esüvés-esavarása egy eszept sem üdvös, még kevésbé válik dicsőretre azoknak, kik végrehajtásának ellenőrzésével vannak megbízva, mert ilyen eljárás mellett aligha lehet kilátás arra, hogy városunk területéről a tűzfészkek, még egy lehető szerencsétlenség bekövetkezése előtt, eltűnjenek.

Kardos menyecske. Hajnalra járt az idő. A láthatáron az éj sötét burkját fellebbenteni kezdé a piros úju Aurora. Egy kávéházban öt férfiült egy asztal körül mely esendben. Csak néha hallatszott röpke ajkaikról: „Csupász“ — „Beszer“ — „Blind“, stb. Nem voltak összeesküvők, hanem jámbor ferblisták, akik építve a Kuria ismeretes döntvényére, mely a ferbliről levette a „tilos játék“ átokszerű jellegét, jámbor áttatláságban egymástól elakarták nyerni a pénzt. Eppen nagy zsinórt húzott be a játékosok egyike, mikor hirtelen feltáru az ajtó, belép egy karesu erőteljes nő alak s anélkül, hogy jöggelgt mondana, hatalmasan nyakon üti a nyerőt. Ez feltekint, s rémülten felkiált: „A feleségem!“ zsebre gyűri az előtte heverő pénzt és elrohan. Az amazon büszke megvetéssel tekint utána, azután leirhatlan gráciával pofon üti a bankárt, összekarolja a „vorhand“ arczát, belemarkol az osztó hajába és a vizes flaskó tartalmával leönti az „utelsőt“. Ez, a kinek éppen „nyilatkozni“ kellett volna, annyira meglepődött a váratlan reggeli köszöntőn, hogy az asztal alá bujt. Hasonlóan a többi vitéz is, akik nem látták tanácsosnak a harcias delnővel kikezdeni. Látván az ellenség megfutamodását, Homeros hőseinek módjára még élő és hársány szóval lepoescskolta őket, aztán hazafelé vette útját. Otthon már remegve várta férje. Mondják, hogy a piszkafának volt jó dolga . . . De vessünk fénytolt e család drámára és zengjük el inkább a kávéház tulajdonosának bánatát, aki hazatérve, összetörve találta az üveget, a lámpát és ablakot. — Beperelné ezért a tettest, de nem mer kikezdeni a férjiverő menyecskevel. — E esattanós történetet az „E. L.“-tól vettük át.

A miskolci kereskedelmi és iparkamara m. hó 8-án tartott közös-ülésében e következő, meggyüket közelebből

érdeklő ügyek tárgyaltattak: constatálattott az, hogy a kamara kultájainak száma még maig sem teljes, mert a választások vezetésére Gömörmegyében alakított központi bizottság Rozsnyón a f. évi febr. 28-ikán megejtett választás ellen beadott felebbezés tárgyában ez ideig nem határozott, — értesítőket küldtek a jolsvai ipartanoda, a rozsnói alsó foku kereskedelmi iskola, a rozsnói ipariskola és a tiszolozai állami alsófoku ipariskola, elintéztettek: Rieder Dezső és társai dobsinai kereskedők megkeresése üzleti könyveik megvizsgálása és hitésítésének igazolása iránt, — a nmélt. kereskedelmi ministerium leírata, melylyel Sajó-Gömör országos vásárainak alkalmasabb napokra való áthelyezése tárgyában véleményt kér, — Kuchta Dániel tiszolozai kereskedő megkeresése faedénygyár alapításának pártolása iránt, — Rimaszombat polgármesteri hivatalának megkeresése az ott megválasztott kamarai kultagok névjegyzékének megküldése iránt, — Vaniek Gyula nagyrőcei kereskedő megkeresése végeladási ügyben, — a kamara által segélyezett iparostanócz és alsó foku kereskedelmi iskolák 1888-ra szóló segélyösszegének megállapítása, mely szerint: a rimaszombati iparostanócz iskola 200 frt, a rimaszombati faragászati iskola 200 frt, a rozsnói iparostanócz iskola 150 frt, a rozsnói alsó foku keresk. iskola 30 frt, a jolsvai iparostanócziskola 50 frt, a jolsvai alsófoku keresk. iskola 25 frt, a dobsinai iparostanócziskola 30 frt, a nagy-rőcei iparostanócziskola 25 frt, a putnoki iparostanócziskola 25 frt, a pelsőzei iparostanócziskola 25 frt segélyben részesültek. — A mennyiben a rimaszombati faragászati iskola magán kezbe menne át, vagy beszüntettetnék, a segélyezés meg-szűnik s a segélyezésre előirányzott összegből a jolsvai iparos tanócz iskola ez évre kivételesen még 25 forint segélyben fog részesített. Ezen segélyösszegek felévi részletekben lesznek kiutalványozandók s az iskolák felügyelő bizottságai felhivandók, hogy a folyó évről is szokásos jelentéseiket a kamarához terjesszék be annak idején.

Az országos vásárok napjai melyek 1888. év folyamán városunkban fognak tartatni, következőleg lettek — a hozzánk jutott hivatalos jegyzék szerint — megállapítva, u. m. január 9. 10., marcius 23. 24., május 14. 15., július 12. 13., augusztus 28. 29. és október hó 22. 23., megjegyelve, hogy minden vásár első napján marhavásár is tartatik.

Köszönetnyilvánítás.

E lap 47. számában, egy helybeli illetőségű, szükségben szenvedő theologus érdekében közzétett szives kérelmem folytán, következő adományokat kelttem át és küldtem el az illető ifju számára: Nagy Ferenczné 1 frt, Liszka Józsefné 50 kr, Paczek Mórné 50 kr, Groó Vilmosné 50 kr, Hamaliár Károly 4 frt, Rimaszombat városa 4 frt, Fáy Barnabás 5 frt, Hudoba Samu 1 frt. Összesen 17 frt.

Köszönetet nyilvánítok a nemes adományozóknak ezuttal is a felkarolt ifju nevében, kinek ekként, kedvezőtlenül alakult körülményeinek nyomása között, lehetővé tették a reményheto kedvezőbb fordulat bevárását, s a ki bizonyára magi is halásau és áldólag emlékezik — előtte ismeretlen jötevőről.

Rimaszombat, 1887. december 2.

Glauf Pál, ev. lelkész.

Nyilvános számadás.

Berzetei ev. ref. egyházunk gyámolítására ujabban küldött szives adományok:

- Nyustyáról: özv. Máriássy Pálné ö nagysága 10 frt.
 - Barabásról: (ungmege) Istvánffy Bertalanné szül. Istók Klára asszony 1 frt.
 - Rozsnyóról: Szabados Erzsike 2 frt.
- Fő összeg: 902 frt 14.

A mi anyai sebre enyhet harmatoz, anyagi vágyat, örömet megszentel: a biblia! legyen legfőbb disze a ház asztlának, legjölesőbb kine a gyöngéd női szívnek.

Berzete, 1887. december 2.

Batt a György, Berzetei ref. lelkész.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

GÖMÖRI EDE SÖRCSARNOKA RIMASZOMBATBAN.

Alólírott tisztelettel hozom Rimaszombat város és vidéke n. é. közönségének tudomására, miszerint e hó elsejétől **söracsarnokomban** egy elsőrendű bécshelyi virslis kitűnő készítményei is kaphatók. — Sok utánjárás mellett sikerült csak elérnem, hogy fentemlitett bécshelyi hentestől **naponta friss szállítmány** érkezék a legkitűnőbb **knackwurst, saffaladé, frankfurti és kis tormasvirsliből**; a melyekből a legjutányosabb áron szivesen szolgálók bárkinek nemcsak söracsarnokomban, hanem nyers állapotban házhöz hordva is.

Rimaszombat, 1887. november 4.

GÖMÖRI EDE, vendéglős.

Hirdetmény.

6464. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magyar kir. kincstár** végrehajtatonak **Tóth István** végrehajtást

szenvető elleni 66 frt 65 kr. adókövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Imola község határában fekvő az imolai 23. számú tjknyvben foglalt Tóth István nevére álló A. I. 1-6. és A. I. 1. sorsszám alatti ingatlanokra az árverést 521 frtban ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi január hó 31-ik napján délelőtt 10 órakor Imola községben, a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 52 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 § á értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. évi november hó 4. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hänrich Lajos, kir. tszéki bíró.

Alapítottát **WEISZ D.** Alapítottát 1861. 1861.

házi gazdasági cikkek és gépjára.

Magyarország legrégibb és legnagyobb varrógépraktára.

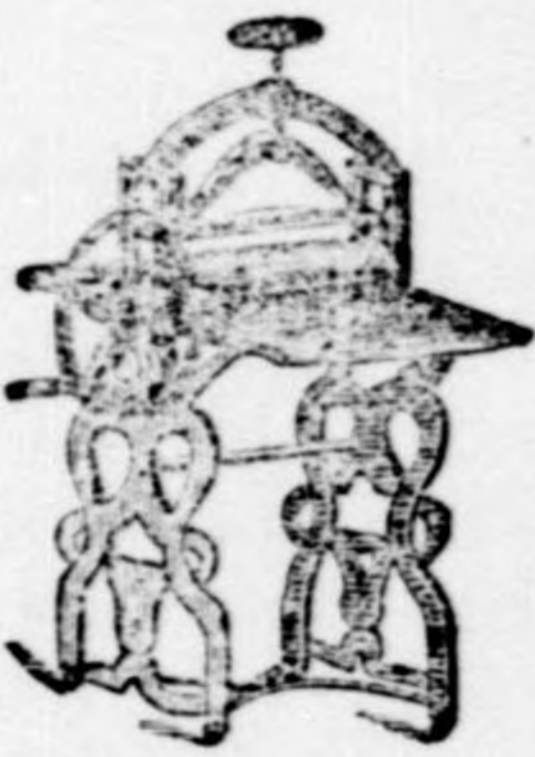
Budapest, VI., szerecsen-utca 35. sz.

(Opera-utczával szemben)

saját házában (már nem József-tér 4. sz.)

Ajánlja saját gyártmányu, a legjobb anyagból gondosan készített angol rendszerű, **tömör vaságyak és gyermekágyakat**, szab. ruganyos **sodronyágybetéteit**, vas- és fakörözetben, amer. rendszerű **kocsiüléseit**, szab. **mosógépeit**, minden háztartásban nélkülözhetlen **ruhamangorló, ruhafacsarókat és ruhaszáritókat**; továbbá **bőrványológepeit** cipészek és bőrkereskedők

számára és francia rendszer szerint gyártott kitérő vasalókályháit. Különösen van szerencsém a t. vevő-közönség b. figyelmét dusan felszerelt **varrógép** tőraktáromra felhívni, melyen minden rendszerű és legjobb gyártmányu **varrógépeket** és alkatrészeket dus készletbe tartok. Mindennemű gépjavitás gyáramban gyorsan és olcsón eszközöltek. Egyes utazók elfogadtatnak és nagyobb városokban képviselőseké alakítottatnak. 3-6

Bérbe kiadó.

A **gesztetei** összes regalé: **korcsma és husmérés** folyó 1887. év december hó 20-án többet ígérés után, **jövő 1888-ik év május 1-ő napjától**, három évre bérbe adandó. — A feltételek helyben a közbirtokosságnál megtudhatók.

ENGEL ADOLF

DIVATKERESKEDÉSE

RIMASZOMBATBAN.

MENYASSZONYI KELENGYÉT

is meg lehessen üzletben vásárolni, a miért is igen nagy rak-táram van a következő ezikkéből:

Rumburgi vászon „May és Hochfeld“-féle gyártmány, $\frac{3}{4}$ és $\frac{1}{2}$ széles lepedő- és paplanlepedő-vászon, hollandi, irlandi rómer-státi, sternbergi, becsi és frankstáti ezérna-vásznak Fidecki, misztekli és grulich pamut-vásznak $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$ és $\frac{1}{4}$ -es chiffonok. A: oly kelve t és jónak bizonyult erctonok, kamuka-esinavatok (damasz-grall), ezérna és pamutból szépségeti és szilézini fehér és színes abroszok, a-talkendők és esemege-kendők Polár, tányér és portörő ruhák Kamuka, sávolyos és frottier-törülközők, táleza-kendők, tabliek és asztalfutók. — Kanavászok 30 és 35 róf hosszuk a leg zolidabb színekben és különböző minőségben. — Paplanok selyem, satein, cachemir és erctonból Zsebkendők fehér és színes szőll. egészen zsinetek vászon és battisztból. Pique és zsinóros barehet továbbá fehér a-lasz-barehet kiváló jó minőségben. Derekaljak és matráczelemek.

Óriási nagy raktár férfi és nő ütőnyelmékben, és miután egy kiváló ügyes szabóval állok összeköttetésben, azon helyzetben vagyok, hogy kívántra egy egész öltönyt vagy téli kabátot 24 óra alatt elkészíthetnek.

Készülnek nálam a legújabb szabásu reggeli és utcai öltönyök, szalon-öltönyök, frakkok, Menchikoff-, Havelok- és Hamilton-felső-kabátok (Überzi her) és téli kabátok urak és fiúk számára. — Miután a legfinomabb hozzávalókkal rendelkezem, a jó szabásra és elegáns kiállításra pedig nagy figyelmet fordítok. Üzletem ezen része bátran kiállja a versenyt bármely hasarangu fővárosi üzlettel.

Nem szándékom e helyütt fentjelzett ezikkeim olcsóságát kiemelni, elég bizonyíték azon számlár ragaszkodás, a melylyel leg-tiszteltbb vevőim nagy része üzletem fennállása óta irraznyomban tá-ust, és a millió üzletemet további szives pártfogásokba ajánlani bá or vagyok, biztosítom arról, hogy azon elvemhez, a melyet üzletem megnyitáskor zászlómra tűztem, t. i. „a lehető legszolidabb eljárás“, hűe: fogok mindenkor ragaszkodni, és folyton azon leszek, hogy t. vevőim irraznyában az eddig tanúsított bizalomért há-las legyenek, a mit jó minőségű árak pontos, jutányos és figyelmes kiszolgálása által, mindenkor be is fogok bizonyítani.

Szives, minél tömegesebb látogatásaitak tisztelettel kérve, magam t pedig becses jőinlutatukba ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

Rimaszombat, 1887. október 25.

G-*

Kész szolgáljuk

ENGEL ADOLF.

Hirdetmény.

6456. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magy. kir. kincstár** végrehajtának **Oláh Lenkey Mária** és **Lenkey Lidia** végrehajtást szenvető elleni 61 forint 90 $\frac{1}{2}$ kr. adókövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Imola község határában fekvő, az imolai 88. számú stjknyvben A. I-6 A. II. 1-3. sorsz. alatt foglalt ingatlanokból, épületekből **Oláh Diniehné szül. Lenkey Lidia** két harmad rész jutalékára az árverést 408 frt 66 krban ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi január hó 20-ik napján délelőtt

10 órakor Imola községben, a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 40 frt 87 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § á értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni. — Kelt Rimaszombat, 1887. évi november hó 4. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hänrich Lajos kir. tszéki bíró.

ÜZLETHELYISÉG-VÁLTOZTATÁS!

Tiszteletteljesen tudatom a n. é. közönséggel, miszerint **ezukrász-üzletemet** (s diszmű-, ezukrászati-, ezukorka-árak és finom italokból álló raktáramat) a Rimaszombat város **belső piacsterén** levő régi törvényszéki épületbe **helyeztem át**, s azt — a t. közönség minden igényeinek megfelelően — teljes kényelmet nyújtó **diszes két külön teremmel** bővíttem, hol gazdag választékban található tészta- és ezukorsüteményeken, izletes fehér és fekete kávé s másnemű hideg és meleg italokon kívül **ujjonnan beszerzett tekeasztal, sakk, dominojáték és több napilapok** állanak a látogatók rendelkezésére.

Midőn üzletem új helyiségeit a mélyen tisztelt közönség becses figyelmébe ajánlom, nem mulaszthatom el annak fölemlyítését, hogy elsörendű összeköttetésem folytán egyrészt a legfinomabb hazai és külföldi hamisítatlan **esemege** és könnyebb fajú **borokat** nagy mennyiségben biztosítottam vendégeim számára, — másfelől pedig a házi szükségletre szánt **rendes és műezukrász készítményeket** a lehető legdusabb választékban s a legmérsékeltebb árért állítom elő, — amint ezt a következő jegyzék is igazolja:

Sütemények: mindennap friss minőségben darabonként 2, 3, 4 és 5 krért kaphatók, nagyobb bevásárlásoknál árleengedés.

Tortaneműk: Piskóta-, Kenyér-, Griliash-, Hab-, Lincis-, Morzsas- és Gyümölestorta, darabonként 50 krtól fölfelé.

Finomabb minőségű torták: Dobos, Stefania, Pischinger-, Dió-, Mogyoró-, Punsch-, Garibaldi-, Berlini-, Gyümölcs-, Cacao, Kávó-, Tejszin-, Tutti-Frutti-, Bécsi-, Zacher-, Pasta-, Pignolli-, Piré-, Gesztenye-, Crocibusch- és Pistacia-torta, darabonként 1 frtól fölfelé. Különösen felhívom a t. közönség figyelmét a legújabb három új tortára: a **Fedora** és **Pius** vagy **Római különlegesség** és **Koburg** tortára.

Fagyalékok: Forma-fagyalékok, Zulezok, Chrémek, Geléek, Parfaitek, Mignonjegenezek, és Noixmélek 2 frtól fölfelé.

Czukorkák: Karamell, Borbolya, Málna, Csokoláde bab, stb. 1 frtól fölfelé kilonként — **Finomabb:** Fondan, Salon, Kouzerv, Praline, Kávó

Ugyanitt egy jó házból való 13-14 éves ifjú tanulóval elfogadtatik.

Chrém, Csokoláde, Glazur, Hab, Likör-Konfektek, Marseil Imperial, Gyünöles, Punch Roal, Parisien Desert, valamint az igen kedvelt Baton à la Chrem és Borbolya. Kilonként 2 frtól fölfelé.

Italok: Rum, Jamaikai, Ananász, Brazíliai, Cuba 15 krtól fölfelé palaezkonként. Likörök: Amsterdami, bel- és külföldi mindennemű különleges-ségek gyári árakon.

Thea: Pecko, Orosz, Karaván, Melange, Suschon, Imperial, kilonként 4 frtól fölfelé, ugyane fajokból disz-dobozkákba is kapható 18 krtól fölfelé.

Thea sütemények: Pozsonyi-, Ananász-, Malaga- és Anisz-kétszer sült, Piskóta, Thea Vafel, Nic-Nac, Passians és apró Thea-sütemények kilonként vagy esomagokban mindenkor kaphatók.

Gyümölcsök: Citronád, Citrom, Narancs, Görzei és Párisi gyümölcsök, valamint mindennemű B-tözött-Gyümölcsök és Levek, Szörpök, Zsilék, Marmeladok és Sajtok idényszerint kaphatók.

Csokoláde: nagy választékban kapható.

Ez alkalommal fölkérem a tekintetes orvos urakat, hogy esetleg Cognak, Malaga-Sect és chez hasonló gyógyitalokat nálam beszerezni méltóztassék.

A közelgő **Karácsony-, Ujév-**, általában mindenféle ünnepekélyek alkalmára különösen ajánlom ezukrász- diszmű tárgyaimat, melyek minőségükhöz képest jutányos áraik mellett is megannyi kellemes meglepetést szerző **ajándék tárgyakul** lettek általam megrendelve és készítve.

Végül legyen szabad kijelentem, hogy nagy szerencsémnek tartandom, ha sikerülni fog minden vendégemet s a megrendelőket naponként arról győzni meg, miszerint fötörekvésem lesz ez után is a n. é. közönség részéről esekélységem iránt nyilvánult nagybecsű pártfogást, előzékeny és pontos kiszolgálattal meghálálni s jövőre is biztosítani.

Rimaszombatban, 1887. év december hó 1-én.

alázatos szolgálja:

MISKOLCZY ISTVÁN,

műezukrász.